

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

NILS WAHL

22 päivänä tammikuuta 2015¹

Asia C-15/14 P

**Euroopan komissio
vastaan**

MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.

Muutoksenhaku — Valtiontuki — Unkarin valtion ja öljy- ja kaasuyhtiö MOL:n välinen sopimus, joka koskee hiilivetyjen tuotantoon liittyviä kaivosmaksuja — Myöhempi lainmuutos, jolla kaivosmaksujen maksukantaa korotettiin — Korotuksen jättäminen soveltamatta MOL-yhtiöön — Valikoivan edun olemassaolo

1. Euroopan komissio vaatii nyt käsiteltävässä valituksessaan unionin yleisen tuomioistuimen tuomion MOL v. komissio² kumoamista; mainitussa tuomiossa unionin yleinen tuomioistuin kumosi valtioneusta C 1/09 (ex NN 69/08), jonka Unkari on myöntänyt MOL Nyrt:lle, 9.6.2010 annetun komission päätöksen 2011/88/EU.³

2. Esillä olevassa tapauksessa unionin tuomioistuin on saanut määritettäväkseen, toimiko unionin yleinen tuomioistuin asianmukaisesti todetessaan, että riidanalainen päätös oli kumottava sillä perusteella, että komissio ei ollut osoittanut riidanalaisen toimenpiteen valikoivuutta, toimenpiteen, jossa omaperäistä on se, että siinä yhdistyvät valtion ja tietyn yrityksen välinen maksusopimus sekä myöhempi maksujen korotusta koskeva lainmuutos, jota ei sovelleta mainittuun yritykseen. Nyt käsiteltävä asia tarjoaa yleisemmällä tasolla tilaisuuden tehdä tiettyjä täsmennyksiä niihin parametreihin, joita on käytettävä tutkittaessa valikoivuutta koskevaa edellytystä, joka on SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen käsitteen kannalta perustava tekijä.

I Asian tausta

3. Asian tausta, sellaisena kuin se käy ilmi valituksenalaisesta tuomiosta, voidaan tiivistää seuraavasti.

4. MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. (jäljempänä MOL) on Budapestiin (Unkari) sijoittautunut yhtiö, jonka pääasialliseen toimintaan kuuluu raakaöljyn, maakaasun ja kaasutuotteiden etsintä ja tuotanto, raakaöljypohjaisten tuotteiden kuljetus, varastointi ja jakelu tukku- ja vähittäiskauppiaille, maakaasun siirto sekä alkeenien ja polyolefiinien tuotanto ja myynti.

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.

2 — T-499/10, EU:T:2013:592, jäljempänä valituksenalainen tuomio.

3 — EUVL 2011, L 34, s. 55, jäljempänä riidanalainen päätös.

A Unkarin kaivoslaki

5. Kaikkea kaivostoimintaa, hiilivetyihin liittyvä toiminta mukaan lukien, sääntelee Unkarissa kaivostoiminnasta vuonna 1993 annettu laki XLVIII.⁴ Tämän lain mukaan sääntelytehtävät kuuluvat kaivostoiminnasta vastaavalle ministerille ja kaivosviranomaiselle, joka on kaivostoimintaa valvova julkishallinnon keskusviranomainen.

6. Kaivoslaissa säädetään, että etsintää ja louhos- ja kaivostoimintaa voidaan harjoittaa kahden erilaisen oikeudellisen järjestelyn mukaan. Kaivoslain 8–19 §:ssä säädetään konsessiojärjestelmästä sellaisia alueita varten, joiden osalta katsotaan muun muassa geologisten tietojen perusteella, että niillä on paljon tuotettavia mineraaleja, ja jotka on luokiteltu ”rajoitetuiksi” (kaivoslain 9 §:n 1 momentti); konsessio myönnetään jokaista rajoitettua aluetta varten järjestetyssä tarjouspyyntömenettelyssä kaivostoiminnasta vastaavan ministerin ja tarjouspyyntömenettelyn voittaneen yrityksen välisellä sopimuksella (kaivoslain 10–12 §). ”Avoimiksi” luokiteltuja alueita, joilla lähtökohtaisesti on vähemmän tuotettavia materiaaleja, voidaan hyödyntää kaivosviranomaisen myöntämällä luvalla, jos hakija täyttää laissa asetetut edellytykset (kaivoslain 5 §:n 1 momentin a kohta ja 4 momentti).

7. Kaivoslain 20 §:ssä määritellään säännöt, joiden mukaisesti valtiolle maksettavat kaivosmaksut vahvistetaan. Kaivoslain 20 §:n 11 momentissa säädetään, että kaivosmaksun suuruus on tietty prosenttimäärä, joka määritellään tapauskohtaisesti laissa, konsessiosopimuksessa tai kaivoslain 26/A §:n 5 momentin mukaisesti tehdyssä sopimuksessa. Konsessioiden yhteydessä kaivosmaksun maksukannan määrittelee kaivoksista vastaava ministeri, joka ottaa huomioon tietyt kaivoslain 20 §:n 8 momentissa säädetyt tekijät. Kaivoslain 26/A §:n 5 momentissa tarkoitettujen sopimusten yhteydessä kaivosmaksun maksukanta määritellään tämän pykälän säännösten mukaisesti. Kaivosmaksun maksukanta vahvistetaan kaivoslaissa silloin kun tuotanto on luvanvaraista (kaivoslain 20 §:n 2–7 momentti).

8. Hiilivetyjen, raakaöljyn ja maakaasun luvanvaraisen tuotannon kaivosmaksun maksukanta oli vuoteen 2008 asti 12 prosenttia tuotetun määrän arvosta, jos esiintymät oli otettu käyttöön 1.1.1998 jälkeen, tai se laskettiin sellaisen matemaattisen kaavan avulla, jossa otetaan huomioon muun muassa julkisen kaasupalvelun ostaman maakaasun keskimääräinen hinta siten, että vähimmäismaksukanta oli 12 prosenttia, jos maakaasuesiintymät oli otettu käyttöön ennen 1.1.1998 (kaivoslain 20 §:n 3 momentin b kohta).

9. Kaivoslain 26/A §:n 5 momentissa säädetään, että jollei kaivosyhtiö, joka harjoittaa luvanvaraista toimintaa eli toimintaa avoimella alueella olevalla esiintymällä, aloita tuotantoa viiden vuoden kuluessa luvan myöntämisestä, se voi hakea kaivosviranomaiselta vain yhden kerran tämän määräajan pidentämistä enintään viideksi vuodeksi. Jos kaivosviranomainen hyväksyy hakemuksen, kaivoksista vastaavan ministerin ja kaivosyhtiön välisessä sopimuksessa määritellään niitä esiintymiä varten, joiden oikeuksia pidennetään, raaka-aineiden määrä, jonka perusteella kaivosmaksu lasketaan, sekä maksun maksukanta, jonka on oltava korkeampi kuin kaivosoikeuden pidentämistä koskevan hakemuksen ajankohtana sovellettu kaivosmaksun maksukanta mutta joka ei saa olla enempää kuin 1,2 kertaa tämä maksukanta (jäljempänä pidennysmaksu). Jos kaivosoikeuksien pidentämistä on haettu useampaa kuin kahta esiintymää varten, pidennysmaksun maksukantaa sovelletaan vähintään viideksi vuodeksi tehtävän sopimuksen mukaisesti kaikkiin kaivosyhtiön esiintymiin (jäljempänä korotettu kaivosmaksu). Jos oikeuksien pidentämistä on haettu useampaa kuin viittä esiintymää varten, voidaan periä poikkeuksellinen maksu, joka voi olla enintään 20 prosenttia korotetun kaivosmaksun perusteella maksettavasta summasta.

4 — 1993. évi XLVIII. törvény a bányászatról, jäljempänä kaivoslaki.

B MOL:n ja Unkarin valtion vuonna 2005 tekemä sopimus kaivosoikeuksien pidentämisestä

10. MOL haki 19.9.2005 pidennystä kaivosoikeuksilleen, jotka koskevat kahtatoista hiilivetyesiintymää, joita varten oli myönnetty lupa ja joilla ei vielä ollut aloitettu tuotantoa kyseisten lupien myöntämispäivästä alkaneen viiden vuoden määräajan päättyessä.

11. Kaivostoiminnasta vastaava ministeri ja MOL allekirjoittivat 22.12.2005 kaivoslain 26/A §:n 5 momentin nojalla kaivosoikeuksien pidentämistä koskevan sopimuksen, joka koskee mainittuja kahtatoista hiilivetyesiintymää (jäljempänä vuoden 2005 sopimus) ja jonka 1 kohdassa jatketaan viidellä vuodella määräpäivää, johon mennessä tuotanto on aloitettava näillä 12 esiintymällä, ja vahvistetaan pidennysmaksu, joka MOL:n on suoritettava valtiolle jokaisena näistä viidestä vuodesta (ensimmäisenä vuotena 12 prosenttia x 1,050 eli 12,600 prosenttia; toisena vuotena 12 prosenttia x 1,038 eli 12,456 prosenttia; kolmantena vuotena 12 prosenttia x 1025 eli 12,300 prosenttia sekä neljäntenä ja viidentenä vuotena 12 prosenttia x 1,020 eli 12,240 prosenttia).

12. Vuoden 2005 sopimuksen 4 kohdan mukaan korotettua kaivosmaksua sovelletaan kaikkiin MOL:n luvanvaraisiin esiintymiin, jotka on jo otettu käyttöön, eli 44 hiilivetyesiintymään, joilla tuotanto on alkanut 1.1.1998 jälkeen, ja 93 maakaasuesiintymään, joilla tuotanto on alkanut ennen tätä päivää, 15 vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen. Pidennyskauden viidennen vuoden korotettua kaivosmaksua koskevaa maksukantaa sovelletaan 15. vuoteen asti. Kun on kyse maakaasuesiintymistä, joilla tuotanto alkoi ennen 1.1.1998, pidennyskauden jokaista viittä vuotta koskevaa korotuskerrointa (ks. tämän ratkaisuehdotuksen 11 kohta) sovelletaan kaivoslain 20 §:n 3 momentin b alakohdassa vahvistettuun matemaattiseen kaavaan, ja viidennen vuoden korotuskerrointa sovelletaan 15. vuoteen asti.

13. Vuoden 2005 sopimuksen 6 kohdassa määrätään 20 miljardin Unkarin forintin (HUF) poikkeuksellisesta maksusta.

14. Vuoden 2005 sopimuksen 9 kohdassa määrätään, että pidennysmaksun maksukanta, korotetun kaivosmaksun maksukanta, laskentaperuste, prosenttimäärä ja kaikki tekijät, joiden avulla nämä maksut lasketaan, määritellään mainitun sopimuksen koko voimassaoloajaksi vain tämän sopimuksen määräysten mukaan ja että vuoden 2005 sopimuksessa määritellyt maksukannat pysyvät muuttumattomina tai vakioina sopimuksen koko voimassaoloajan.

15. Vuoden 2005 sopimus tulee sen 11 kohdan mukaan voimaan kaivosviranomaisen päätöksen voimaantulopäivänä. Tässä samassa kohdassa asetetaan osapuolille kielto päättää vuoden 2005 sopimus yksipuolisesti sellaista tapausta lukuun ottamatta, jossa kolmas osapuoli hankkii yli 25 prosenttia MOL:stä.

16. Kaivosviranomainen teki 23.12.2005 vuoden 2005 sopimusta koskevan päätöksen, jossa vahvistetaan tuotannon aloittamiselle edellä 10 kohdassa mainituilla 12 hiilivetyesiintymällä asetetun eräpäivän jatkaminen ja MOL:lle kuuluvat, kyseisessä sopimuksessa määritellyt maksut.

C Vuonna 2008 tehty kaivosoikeuksia koskeva kaivoslain muutos

17. Kaivostoiminnasta ja vuoden 1993 XLVIII lain muuttamisesta vuonna 2007 annetulla lailla CXXXIII,⁵ joka tuli voimaan 8.1.2008, muutettiin kaivosmaksun maksukantaa.

5 — 2007. évi CXXXIII. törvény a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény módosításáról, jäljempänä muutettu kaivoslaki.

18. Muutetun kaivoslain 20 §:n 3 momentissa säädetään ensisijaisesti, että esiintymiin, jotka on otettu käyttöön 1.1.1998 ja 31.12.2007 välisenä aikana, sovelletaan kaivosmaksun maksukantaa, jonka suuruus on 30 prosenttia tuotetun määrän arvosta, että maakaasuesiintymiin, jotka on otettu käyttöön ennen 1.1.1998, sovelletaan kaivoslain aikana käytössä ollutta matemaattista kaavaa ja maksun 30 prosentin vähimmäiskantaa, ja että esiintymiin, jotka on otettu käyttöön 1.1.2008 jälkeen, sovelletaan eriytettyjä maksuja tuotetun raakaöljyn tai maakaasun määrän mukaan eli että maksukannan suuruus on 12 prosenttia, kun vuosituotanto on alle 300 000 000 m³ maakaasua tai 50 kilotonnia (kt) raakaöljyä, 20 prosenttia, kun tuotanto on 300 000 000–500 000 000 m³ maakaasua tai 50–200 kt raakaöljyä, ja 30 prosenttia, kun tuotanto on enemmän kuin 500 000 000 m³ maakaasua tai 200 kt raakaöljyä. Lopuksi kaikkien esiintymien kaivosmaksuun sovelletaan niiden käyttöönottopäivästä riippumatta 3 prosentin lisämaksua, jos raakaöljyn Brent-hinta on korkeampi kuin 80 Yhdysvaltain dollaria (USD), tai 6 prosentin lisämaksua, jos se on korkeampi kuin 90 USD.

19. Kaivoslakia muutettiin verojen ja maksujen muuttamisesta vuonna 2008 annetun lain LXXXI⁶ 235 §:llä siten, että esiintymiin, jotka on otettu käyttöön 1.1.1998 ja 31.12.2007 välisenä aikana, sovellettavan kaivosmaksun maksukanta ja maakaasuesiintymiin, jotka on otettu käyttöön ennen 1.1.1998, sovellettavan kaivosmaksun vähimmäismaksukanta palautettiin 12 prosenttiin. Muutos tuli voimaan 23.1.2009.

D Muodollinen tutkintamenettely ja riidanalaisen päätöksen antaminen

20. Komissio ilmoitti 13.1.2009 päivätyllä kirjeellä 14.11.2007 vastaanottamansa kantelun johdosta Unkarin viranomaisille päätöksestään aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu muodollinen tutkintamenettely vuoden 2005 sopimuksesta, jolla MOL komission mukaan vapautettiin kaivosmaksun korotuksesta, joka seurasi muutetusta kaivoslaista (jäljempänä menettelyn aloittamista koskeva päätös). Komissio katsoi, että vuoden 2005 sopimus ja muutetun kaivoslain säännökset on laadittu siten, että niitä pidetään osana samaa toimenpidettä, ja arvioituaan niiden yhteisvaikutusta se katsoi, että vuoden 2005 sopimuksen ja muutetun kaivoslain yhteisvaikutus johtaa MOL:n perusteettomaan etuun. Komission mukaan toimenpide täytti EY 87 artiklan 1 kohdassa määrätyt kriteerit ja sitä on pidettävä valtiontukena ja mikään ei osoita, että se olisi voinut soveltua yhteismarkkinoille. Komissio julkaisi menettelyn aloittamista koskevan päätöksen ja kehotti asianosaisia esittämään huomautuksensa.

21. Unkari esitti 9.4.2009 päivätyllä kirjeellä huomautuksensa menettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä. Unkarin viranomaiset katsoivat, ettei toimenpide ollut valtiontuki, koska MOL ei ollut hyötynyt vuoden 2005 sopimuksesta millään tavoin ja koska sopimus ei ollut valikoiva, koska sen soveltamisesta ei seurannut MOL:lle mitään etuuskohtelua.

22. MOL ja Magyar Bányászati Szövetség (Unkarin kaivosyhdistys) esittivät kahdella 27.4.2009 päivätyllä kirjeellä huomautuksensa menettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä. MOL katsoi, ettei se ollut vuoden 2005 sopimuksen perusteella minkäänlaisessa etuoikeutetussa asemassa, koska se maksoi kaivosmaksua, joka oli huomattavasti korkeampi kuin sen kilpailijoiden maksama kaivosmaksu ja se kaivosmaksu, jota se olisi maksanut ilman sopimusta, ja että viimeksi mainittu sopimus on kaivoslain säännösten ja sen logiikan mukainen. Magyar Bányászati Szövetség puolestaan korosti erityisesti sitä, että valtion on muun muassa lainsäätäjän tehtävissään kunnioitettava taloudellisten toimijoiden perusteltuja odotuksia ja oikeusvarmuuden periaatetta sellaisten esiintymien kaivosmaksujen maksukannan pitkän aikavälin vakauden osalta, joita varten oli jo myönnetty lupa.

6 — 2008. évi LXXXI. törvény egyes adó- és járuléktörvények módosításáról.

23. Komissio antoi 9.6.2010 riidanalaisen päätöksen, jonka mukaan yhtäältä Unkarin toteuttama toimenpide eli MOL:n kaivosmaksun vahvistaminen vuoden 2005 sopimuksessa yhdessä muutetussa kaivoslaissa tehtyjen muutosten kanssa oli SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, joka on SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaan yhteismarkkinoille soveltumaton, ja jonka mukaan toisaalta Unkarin piti periä tuki takaisin MOL:ltä.

24. Komissio katsoi riidanalaisessa päätöksessä, että tarkasteltavana oleva tukitoimenpide on vuoden 2005 sopimuksen ja muutetun kaivoslain yhdistelmä ja että ensin mainitussa vapautetaan MOL jälkimmäisessä kaivosmaksuihin tehdyistä muutoksista (pätöksen 19 ja 20 perustelukappale). Komissio katsoi, että vaikka vuoden 2005 sopimus oli tuolloin voimassa olleen kaivoslain mukainen ja vaikka jäsenvaltiolla oli oikeus määrittää kaivosmaksut, vaikutukset eivät välttämättä olleet yhteensopivia perussopimuksen valtiontukia koskevien määräysten kanssa, vaikka erikseen tarkasteltuina sen enempää vuoden 2005 sopimus kuin muutettu kaivoslakikaan eivät olleet näiden sääntöjen vastaisia (52 ja 53 perustelukappale).

25. Komissio katsoi riidanalaisessa päätöksessä toimenpiteen valikoivuutta koskevan arviointiperusteen osalta, että viitekehystenä on lupajärjestelmä, ja se hylkäsi väitteet, joiden mukaan sopimukset, joilla näiden lupien voimassaoloa jatketaan, voivat muodostaa erillisen viitejärjestelmän (61–65 perustelukappale). Komission mukaan pidennyssopimus oli ”selvästi” valikoiva, koska Unkarin viranomaisilla oli harkintavaltaa joko tehdä tällainen sopimus tai jättää se tekemättä ja vahvistaa tähän sopimukseen sisältyvät maksuosuudet (66 perustelukappale). Komissio korosti sitä, että yhtäältä MOL hyötyy edullisemmista kaivosmaksuista vuoteen 2020 saakka lähes kaikilla luvanvaraisilla esiintymillään, kun taas sen kilpailijat, jotka kuuluvat saman järjestelmän piiriin ja käynnistivät tuotannon laissa säädetyissä määräajoissa, joutuvat maksamaan korkeampia maksuja (67 perustelukappale), ja toisaalta MOL oli ainoa hiilivetyjen alan toimija, jolle oli myönnetty lupajärjestelmässä myönnetyn kaivoslupan pidennys, koska muissa pidennyksissä oli kyse yrityksistä, jotka tuottavat kiinteitä mineraaleja, joiden osalta kaivosmaksuja ei ollut muutettu (68 perustelukappale). Komissio katsoi, että kyseessä olevien toimien sarja eli kaivoslain 26/A §:n 5 momentin sanamuoto, sen perusteella tehty vuoden 2005 sopimus ja muutettuun kaivoslakiin sisältyvät muutokset, oli valikoiva (69 perustelukappale). Komission mukaan ainoastaan MOL kuului erityisjärjestelmään, jossa se oli suojattu kaivosmaksujen korotuksilta (70 perustelukappale).

II Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

26. MOL nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 8.10.2010 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jossa vaadittiin ensisijaisesti riidanalaisen päätöksen kumoamista ja toissijaisesti saman päätöksen kumoamista siltä osin kuin siinä määrätään kyseisten määrien takaisinperimisestä.

27. MOL vetosi kanteensa tueksi kolmeen kanneperusteeseen, joista ensimmäinen koski SEUT 107 artiklan 1 kohdan virheellistä soveltamista, toinen SEUT 108 artiklan 1 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 659/1999⁷ 1 artiklan b alakohdan v alakohdan virheellistä soveltamista ja kolmas saman asetuksen 14 artiklan 1 kohdan rikkomista.

28. Ensimmäisessä kanneperusteessaan MOL riitautti sen, että kyseinen toimenpide oli luokiteltu valtiontueksi.

29. Unionin yleinen tuomioistuin tutki erityisesti tämän ensimmäisen kanneperusteen toista väitettä, jonka mukaan mainittu toimenpide ei ole valikoiva.

⁷ — [SEUT 108] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annettu neuvoston asetus (EYVL L 83, s. 1).

30. Tässä yhteydessä unionin yleinen tuomioistuin esitti ensin komission arvion, joka sisältyi riidanalaiseen päätökseen, ja kertasi asianosaisten tältä osin unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämät perusteet sekä toi esiin valituksenalaisen tuomion 54 kohdassa erityisesti, että SEUT 107 artiklan 1 kohtaa sovellettaessa tietyn oikeudellisen järjestelmän osalta on ratkaistava, suositaanko valtion toimenpiteellä ”jotakin yritystä tai tuotannonalaa” verrattuna muihin yrityksiin tai tuotannonaloihin, jotka ovat kyseisellä järjestelmällä tavoitellun päämäärän kannalta samankaltaisessa tosiasiallisessa tai oikeudellisessa tilanteessa.

31. Esiteltään valituksenalaisen tuomion 56–61 kohdassa Unkarin ja MOL:n hallinnollisessa menettelyssä esittämät argumentit unionin yleinen tuomioistuin muistutti seuraavaksi saman tuomion 62 kohdassa, että nyt käsiteltävässä asiassa riidanalainen toimenpide muodostuu kahdesta tekijästä: yhtäältä vuoden 2005 sopimuksesta, jolla määritellään kaivosmaksujen maksukanta kaikkia MOL:n esiintymiä varten, joilla tuotanto oli aloitettu tai joiden osalta määräaika oli pidennetty, sopimuksen keston jokaista 15:tä vuotta varten, ja toisaalta muutetusta kaivoslaista, jossa korotetaan kaikkien lupajärjestelmässä hyödynnettävien hiilivetyesiintymien kaivosmaksujen maksukantoja mutta jossa ei ole sellaisia esiintymiä koskevia säännöksiä, joista on jo tehty pidennyssovimus.

32. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan tällaisessa yhdistelmässä riidanalainen toimenpide voidaan luokitella valtiontueksi, kun on osoitettu, että valtio on ehdottanut sopimuksen ehdot valikoivasti yhdelle tai usealle toimijalle eikä yleisesti sovellettavasta asiakirjasta ilmenevien ja kaikkiin toimijoihin sovellettavien objektiivisten kriteerien perusteella (valituksenalaisen tuomion 66 kohta). Unionin yleinen tuomioistuin katsoi näin ollen valituksenalaisen tuomion 67 kohdassa, että tekijöiden yhdistelmä voidaan luokitella valtiontueksi, jos valtio toimii siten, että se suojaa yhtä tai useaa markkinoilla jo olevaa toimijaa tekemällä niiden kanssa sopimuksen, jolla niille myönnetään maksukannat, jotka on taattu sopimuksen koko keston ajaksi, ja kun valtio kyseisellä hetkellä aikoo käyttää myöhemmin sääntelyvaltaansa korottaakseen maksukantaa siten, että markkinoilla olevat muut toimijat joutuvat epäedulliseen asemaan, olipa kyseessä sopimuksen tekemisen ajankohtana markkinoilla jo olevat toimijat tai uudet toimijat.

33. Unionin yleisen tuomioistuinin otti tässä tapauksessa huomioon ensinnäkin pidennyssovimusten tekemiseen sovellettavan oikeudellisen kehyksen valikoimattomuuden ja sen harkintamarginaalin perustelut, joka Unkarin viranomaisille oli myönnetty maksukantoja koskevien neuvottelujen yhteydessä (ks. valituksenalaisen tuomion 70–74 kohta), ja toiseksi sen, että siitä, että kyseiset viranomaiset suosivat MOL:ää muihin vastaavassa tilanteessa olleisiin yrityksiin nähden, ei ole esitetty näyttöä (ks. valituksenalaisen tuomion 75–80 kohta), ja päätteli näin valituksenalaisen tuomion 81 kohdassa, että on katsottava, ettei vuoden 2005 sopimuksen valikoivuudesta ole esitetty näyttöä.

34. Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin toi valituksenalaisen tuomion 82 kohdassa esille, että vuonna 2008 voimaan tulleen muutetun kaivoslain nojalla toteutettu kaivosmaksujen korotus tapahtui raakaöljyn maailmanmarkkinahintojen nousun yhteydessä. Tästä unionin yleinen tuomioistuin päätteli, että koska komissio ei esittänyt, että vuoden 2005 sopimus oli tehty odottaessa kaivosmaksujen korotusta, tämän sopimuksen ja tämän muutetun lain yhdistelmää ei voida pätevästi luokitella SEUT 107 artiklassa tarkoitetuksi valtiontueksi.

35. Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi näin MOL:n kanteen ja kumosi riidanalaisen päätöksen.

III Asianosaisten vaatimukset ja oikeudenkäynti unionin tuomioistuimessa

36. Komissio vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin

— ensisijaisesti

— kumoaa valituksenalaisen tuomion

- hylkää riidanalaista päätöstä koskevan kumoamiskanteen ja
- velvoittaa MOL:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut
- toissijaisesti
 - palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen ja
 - määrää, että kummassakin oikeusasteessa aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

37. MOL vaatii ensisijaisesti, että valitus hylätään ja komissio veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

38. Asianosaiset esittivät huomautuksensa kirjallisesti ja suullisesti 13.11.2014 pidetyssä istunnossa.

IV Valituksen arviointi

39. Vaikka unionin yleinen tuomioistuin puolestaan käsittelikin, tosin vain lyhyesti,⁸ kysymystä mahdollisista yhteyksistä komission tarkoittamien eri tekijöiden välillä, se piti myös yllä tiettyä sekaannusta tutkiessaan sitä, miten komissio oli käsitellyt riidanalaisen toimenpiteen valikoivuutta koskevaa edellytystä, sillä tässä yhteydessä se viittasi milloin pelkästään vuoden 2005 sopimuksen valikoivuuteen,⁹ milloin taas ”riidanalaisen toimenpiteen” valikoivuuteen kokonaisuudessaan tarkasteltuna.¹⁰

40. Nyt käsiteltävässä valituksessa komissio on esittänyt yhden ainoan valitusperusteen, jossa on kyse riidanalaisen toimenpiteen valikoivuutta, sellaisena kuin se on SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna merkityksessä, koskevan edellytyksen käsittelyssä tehdyistä oikeudellisista virheistä.

41. Komissio katsoo useiden valituksenalaisen tuomion kohtien perusteella, että unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi ja sovelsi tätä edellytystä virheellisesti. Komission väitteet koskevat pääasiassa neljää valituksenalaisen tuomion näkökohtaa.

42. Ennen komission perustelujen kunkin näkökohdan käsittelyä on nähdäkseni välttämätöntä esittää tiettyjä toteamuksia, jotka koskevat SEUT 107 artiklan 1 kohdasta johtuvan valikoivuusvaatimuksen merkitystä ja sen soveltamisalaa nyt kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa.

A Alustavia huomautuksia SEUT 107 artiklan 1 kohdasta johtuvan valikoivuusvaatimuksen merkityksestä ja sen soveltamisalasta nyt kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa

43. On syytä muistaa, että EUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa määrätään, että jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

8 — Ks. valituksenalaisen tuomion 67 ja 82 kohta.

9 — Ks. valituksenalaisen tuomion 75–81 kohta.

10 — Ks. valituksenalaisen tuomion 68 ja 83 kohta.

44. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimenpiteen luokittelu SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi edellyttää, että kaikki kyseisessä määräyksessä tarkoitetut edellytykset täyttyvät.¹¹

45. Tämän vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimenpiteen määrittäminen SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi edellyttää ensinnäkin sitä, että on oltava kyse valtion toimenpiteestä tai valtion varoilla toteutetusta toimenpiteestä, toiseksi kyseisen toimenpiteen on oltava omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, kolmanneksi toimenpiteellä on annettava valikoivaa etua sille, joka on toimenpiteen kohteena, ja neljänneksi toimenpiteen on vääristettävä tai uhattava vääristää kilpailua.¹²

46. Käsiteltävässä tapauksessa on kyse ainoastaan kolmannen edellytyksen eli tarkemmin sanoen ”valikoivuutta” koskevan vaatimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta.

47. Tämä toimenpiteen valikoivuutta tai ”erityisyyttä”, kuten usein myös sanotaan, koskeva vaatimus on erotettava selvästi taloudellisen edun havaitsemisesta. Toisin sanoen sen jälkeen, kun tietystä toimenpiteestä on havaittu aiheutuvan suoraa tai välillistä etua sanan laajassa merkityksessä, komission tehtävänä on vielä osoittaa, että kyseinen etu koskee erityisesti yhtä tai useampaa yritystä. Komission on etenkin osoitettava, että toimenpiteellä aikaansaadaan erilaista kohtelua sellaisten yritysten välille, jotka ovat toimenpiteen tavoitteen kannalta toisiinsa rinnastettavassa tilanteessa.¹³ Kielto ei koske edun myöntämistä sinänsä vaan sitä, että koska etu on myönnetty erottelevalla ja valikoivalla tavalla, tietyt yritykset saattavat päästä edullisempaan asemaan kuin muut yritykset.

48. Näin ollen valikoivuusvaatimusta ei mielestäni voida käsitellä täysin irrallaan samanaikaisesta, vaikkakin erillisestä, taloudellisen edun määrittämisestä.

49. Tältä osin on nähdäkseni syytä esittää kaksi yleistä toteamusta.

50. Ensinnäkin minusta vaikuttaa varsin selvältä, että tämän valikoivuusvaatimuksen merkitys vaihtelee sen mukaan, pidetäänkö kyseistä toimenpidettä yksittäisenä tukena vai yleisenä tukijärjestelmänä.

51. Yksittäisen toimenpiteen arvioinnissa näet taloudellisen edun määrittäminen mahdollistaa periaatteessa sen, että toimenpide katsotaan ”erityiseksi” ja sen voidaan näin ollen päätellä olevan myös valikoiva.

52. Sitä vastoin tutkittaessa yleisluontoista järjestelmää (avustusjärjestelmiä, hinnoittelujärjestelmiä, verohelpotuksia, yleisistä konkurssisäännöksistä poikkeavia järjestelmiä, erilaisten verojen tai maksujen maksuhelpotuksia yms.) valikoivuus mahdollistaa sen määrittämisen, hyödyttääkö oletettu etu todellisuudessa ja sen objektiiviset kriteerit huomioon ottaen ainoastaan tiettyntyyppisiä yrityksiä tai yritysyhmiä, vaikka se olisikin suunnattu talouden toimijoille yleisesti.

53. Tämä edellyttää sen määrittämistä, tuottaako kyseinen toimenpide etua ”yksinomaan tietyille yrityksille tai tietyille toimialoille”, vaikka sen tuottama etu olisikin yleisesti sovellettava. Tarkoituksena on toisen muotoilun mukaan varmistaa, että valtion toimenpiteillä ei saada aikaan yritysten – tai tarkemmin sanoen sellaisten toimijoiden, jotka kyseiselle kansalliselle järjestelmälle annetun tavoitteen kannalta ovat tosiasiallisesti ja oikeudellisesti toisiinsa rinnastettavassa tilanteessa – välille erilaista kohtelua, joka ei ole perusteltu kyseisen järjestelmän luonteen ja rakenteen perusteella.

11 — Tuomio komissio v. Deutsche Post (C-399/08 P, EU:C:2010:481, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

12 — Tuomio komissio v. Deutsche Post (EU:C:2010:481, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

13 — Ks. tuomio komissio v. Alankomaat (C-279/08 P, EU:C:2011:551, 62 kohta).

54. Vaikka jäsenvaltioilla onkin tiettyä harkintavaltaa vero-, yritys- tai sosiaalipolitiikkansa määrittelyssä, ne eivät voi toimia syrjivästi valtiontukia koskevan lainsäädännön näkökulmasta. Tältä osin on korostettava, että valikoivuuden käsite on yhteydessä syrjinnän käsitteeseen¹⁴ ja että siten katsotaan, että ei ole välttämättä kiellettyä määrätä toimenpiteitä, joilla viranomaiselle annetaan tiettyä harkintavaltaa.

55. Toiseksi, kun on kyse tukijärjestelmästä, on syytä määrittää etukäteen, miltä osin mainittuun järjestelmään yksinään sisältyy mekanismi, jolla helpotetaan maksuja, jotka periaatteessa rasittavat yritysten talousarviota.

56. Juuri tämä on hankaluutena nyt käsiteltävässä asiassa, jossa on kyse hyvin omalaatuisesta valtion toimenpiteestä.

57. Ensinnäkin, vaikka MOL kiistikin tämän päätelmän unionin yleisessä tuomioistuimessa nostamassaan kanteessa,¹⁵ on syytä tuoda esiin, että riidanalainen toimenpide muodostuu kahdesta tekijästä eli vuoden 2005 sopimuksesta, jolla määritellään kaivosmaksun maksukanta kaikkia MOL:n esiintymiä varten, joilla tuotanto oli aloitettu tai joiden osalta määräaika oli pidennetty, sopimuksen keston jokaista 15:tä vuotta varten, ja muutetusta kaivoslaista, jossa korotetaan kaikkien lupajärjestelmässä hyödynnettävien hiilivetyesiintymien kaivosmaksujen maksukantoja mutta joka ei koske sellaisia esiintymiä, joista on jo tehty pidennyssovimus.¹⁶

58. Lisäksi, koska komissio ei riidanalaisessa päätöksessä ottanut nimenomaisesti kantaa vuoden 2005 sopimuksen ja vuoden 2008 lainmuutoksen välisiin yhteyksiin, riidanalaisen toimenpiteen valikoivuuden tutkimisen kannalta ratkaisevan viitekehysten määrittelyssä vallitsee sekaannus.

59. On näet todettava, että komissio on katsonut, että mainittu toimenpide koostui vuoden 2005 sopimuksen ja vuoden 2008 lainmuutoksen yhdistelmästä,¹⁷ ilmoittamatta edes, millä perusteella näiden tekijöiden välillä oli niiden aikajärjestyksen, tarkoituksen ja taustatilanteen suhteen läheiset yhteydet.¹⁸ Lisäksi komissio tyytyi arvioimaan sitä, täyttyikö valikoivuusedellytys vuoden 2005 sopimuksen tekemisajankohtana sovelletun lupajärjestelmän valossa.¹⁹

60. Siitä huolimatta, että riidanalaiseksi katsottiin ”valtion toimien muodostama sarja”²⁰ eli vuoden 2005 sopimus yhdessä myöhempien kaivoslakiin tehtyjen muutosten kanssa, mainitun toimenpiteen valikoivuus tutkittiin siis ainoastaan vuoden 2005 sopimuksen osalta,²¹ sillä täsmennyksellä, että viitekehjeksi määriteltiin mainitun sopimuksen tekemispäivänä sovellettu lupajärjestelmä.

14 — Vaikka onkin korostettu, että syrjinnän käsite saattaa tukien kohdalla vaikuttaa monitulkintaiselta, koska syrjintä edellyttää välttämättä, että on olemassa samanlaisessa tilanteessa olevia eli kilpailevia yrityksiä tai tuotannonaloja, jotka jäisivät riidanalaisen toimenpiteen tuottaman edun ulkopuolelle (ks. julkisasiamies Damonin ratkaisuehdotus yhdistetyissä asioissa *Sloman Neptun*, C-72/91 ja C-73/91, EU:C:1992:130, 61 kohta).

15 — Tältä osin on kiintoisaa, että unionin yleisessä tuomioistuimessa nostamassaan kanteessa MOL väitti aivan ensiksi (ks. unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetun kanteen 38–44 kohta), että komissio oli riidanalaisessa päätöksessään katsonut, että vuoden 2005 sopimus ja vuoden 2008 lainmuutos yhdessä muodostivat yhden ja saman toimenpiteen. Kuten MOL kanteessaan asian muotoili, komissio teki oikeudellisen virheen päättäessään, että vuoden 2005 sopimus ja vuonna 2008 tehty kaivoslain muutos muodostavat yhtenäisen tukitoimenpiteen, vaikka se oli myöntänyt, että kumpikaan näistä kahdesta eri toimenpiteestä ei itsessään muodostanut tukitoimenpidettä. Vasta myöhemmin MOL esitti, että jos näin olisi, tätä yhtä ja samaa toimenpidettä ei voitaisi pitää valikoivana.

16 — Ks. valituksenalaisen tuomion 62 ja 63 kohdassa sekä johdanto-osan 19 perustelukappaleessa (jossa kerrataan syyt, joiden perusteella tutkintamenettely aloitettiin) ja 53 perustelukappaleessa (joka liittyy kyseisen toimenpiteen varsinaiseen arviointiin) esitetyt toteamukset.

17 — Ks. riidanalaisen päätöksen 53 ja 69 kohta.

18 — Ks. tuomio *Bouygues ja Bouygues Télécom v. komissio ym. ja komissio v. Ranska ym.* (C-399/10 P ja C-401/10 P, EU:C:2013:175, 104 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

19 — Ks. riidanalaisen päätöksen 62–68 perustelukappale.

20 — Ks. riidanalaisen päätöksen 53 perustelukappaleessa käytetyt ilmaisut.

21 — Ks. unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 46 kohdassa esittämät toteamukset.

61. Tämän lähestymistavan mukaan unionin yleinen tuomioistuin toimi nähdäkseni hyvin asianmukaisesti keskittäessään arviointinsa kysymykseen siitä, sisältyikö vuoden 2005 sopimukseen valikoiva mekanismi.

62. Tämä vuoden 2005 sopimuksen tutkiminen erillään siitä huolimatta, että unionin yleinen tuomioistuin yhti omalta osaltaan arvioon, jonka mukaan riidanalainen toimenpide koostui kahdesta tekijästä eli vuoden 2005 sopimuksesta ja vuonna 2008 muutetusta kaivoslaista, ei kuitenkaan tässä tapauksessa ole ongelmaton.

63. Koska näet valtion toimenpiteet ovat muodoltaan erilaisia ja niitä on analysoitava niiden vaikutusten perusteella, kuten unionin tuomioistuin on korostanut tuomiossa *Bouygues ja Bouygues Télécom v. komissio ym. ja komissio v. Ranska ym.*,²² ei voida sulkea pois sitä, että useampia peräkkäisiä valtion toimenpiteitä on pidettävä yhtenä ainoana toimenpiteenä SEUT 107 artiklan 1 kohtaa sovellettaessa. Näin voi olla erityisesti silloin, kun peräkkäisillä toimenpiteillä on muun muassa niiden aikajärjestyksen, niiden tavoitteen ja yrityksellä toteuttamishetkellä olevan tilanteen suhteen niin läheiset yhteydet keskenään, että on mahdotonta erotella niitä toisistaan.²³

64. Koska unionin yleinen tuomioistuin ei heti aluksi²⁴ ottanut kantaa kysymykseen siitä, oliko komissio unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön asettaman velvoitteen mukaisesti riittävässä määrin osoittanut, että nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä olevien valtion toimenpiteiden välillä oli läheiset yhteydet, se jätti epävarmuuden siitä, mikä viitekehys oli otettava huomioon riidanalaisen toimenpiteen tai toimenpiteiden valikoivuuden osoittamiseksi. Sen viitekehysten määrittämisellä, jota on sovellettava tietyn järjestelmän valikoivuuden tutkimisessa, voi kuitenkin olla – kuten komissio oli itsekin tuonut esiin²⁵ – perustavanlaatuinen merkitys.²⁶

65. Tästä huolimatta nyt käsiteltävässä valituksessa ei ole lainkaan kyseenalaistettu sitä, että riidanalaisen toimenpiteen valikoivuus on tutkittu vuoden 2005 sopimusta sääntelevän oikeudellisen kehityksen valossa.

66. Näin ollen unionin tuomioistuin joutuu nyt käsiteltävässä valituksessa yksinomaan määrittämään, tekikö unionin yleinen tuomioistuin virheen vai ei, kun se päätteli, että komissio ei ollut tehtävänsä mukaisesti osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla, että oletettu tukitoimenpide oli valikoiva.

67. Kuten jäljempänä tarkemmin selostan, kyseisen toimenpiteen hyvin omalaatuisen luonteen vuoksi on syytä välttää hätiköityjä rinnastuksia sellaisten järjestelmien valikoivuuden tutkimiseen, joita unionin tuomioistuimet ovat tähän mennessä saaneet käsiteltävikseen.

68. Seuraavassa tarkastelen valituksenalaisesta tuomiosta esitettyjä arvosteluja näiden näkökohtien valossa.

22 — EU:C:2013:175.

23 — Tuomio *Bouygues ja Bouygues Télécom v. komissio ym. ja komissio v. Ranska ym.* (EU:C:2013:175, 103 ja 104 kohta).

24 — Näyttää kuitenkin siltä, että riidanalaisesta päätöksestä poiketen kysymystä nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä olevien eri valtiontukien välisistä yhteyksistä on käsitelty lyhyesti valituksenalaisen tuomion 82 kohdassa.

25 — Ks. riidanalaisen päätöksen 61 perustelukappale.

26 — Ks. tältä osin tuomio *Portugali v. komissio* (C-88/03, EU:C:2006:511, 56 kohta).

B Valituksessa esitettyjen perustelujen tarkastelu

1. Ensimmäinen väite: valtion toimenpiteen valikoivuuden tutkiminen ja kansallisille viranomaisille jätetyn harkintavallan arviointi

a) Lyhyt katsaus komission perusteluihin

69. Ensimmäisessä väitteessään komissio arvostelee unionin yleisen tuomioistuimen tekemää arviointia harkintavallasta, joka Unkarin viranomaisille on jätetty yhtäältä pidennys sopimuksen tekemisessä tai tekemättä jättämisessä silloin, kun kaivosyhtiö hakee kaivosoikeuksien pidentämistä, ja toisaalta siinä, minkätasoinen pidennysmaksun ne vahvistavat tällaisessa sopimuksessa. Komissio arvostelee myös unionin yleisen tuomioistuimen tästä tekemää päätelmää riidanalaisen tukitoimenpiteen valikoivuuden suhteen.

70. Komission mielestä unionin yleinen tuomioistuin ohitti oikeuskäytännöstä ilmenevät opit²⁷ siltä osin kuin on kyse toimivaltaisille kansallisille viranomaisille jätetyn harkintavallan arvioinnista, kun se teki päätelmän riidanalaisen toimenpiteen valikoivuudesta.

71. Komissio tuo esille ensinnäkin, että Unkarin viranomaisilla on kaivoslain 26/A §:n 5 momentin nojalla tehtyä hakemusta käsiteltäessä tietty harkintavalta sen suhteen, tekevätkö ne kaivosoikeuksien pidennys sopimuksen vai eivät. Komission mukaan valituksenalaisen tuomion 70–74 kohdassa ja 79–81 kohdassa esitetty unionin yleisen tuomioistuimen arviointi on virheellinen ja mainitun tuomion 83 kohtaan sisältyvä päätelmä, jonka mukaan toimenpiteen valikoivuutta ei ole osoitettu, on syytä kumota.

72. Lisäksi komissio katsoo, että vaikka oletettaisiin, että Unkarin viranomaisilla oli tässä tapauksessa velvollisuus tehdä kaivosoikeuksien pidennys sopimus yrityksen esittäessä tätä koskevan hakemuksen, unionin yleisen tuomioistuimen arviointi olisi siltikin oikeudellisesti virheellinen, koska siinä sivuutetaan kyseisille viranomaisille annettu ”rajoittamaton” harkintavalta niiden määrittämän kaivosmaksun tason osalta, ja lisäksi sama toteamus näyttää ainakin osittain toistuvan valituksenalaisen tuomion 72 kohdassa. Katsoessaan, että lainsäädäntökehelyksessä kansallisille viranomaisille annettu harkintavalta kaivosmaksun tason osalta oli omiaan tekemään vuoden 2005 sopimuksen valikoivaksi, unionin yleinen tuomioistuin poikkesi komission mielestä omasta oikeuskäytännöstään.

b) Arviointini

73. Aluksi on syytä esittää täsmennys sen suhteen, millaista valvontaa unionin tuomioistuimen on tässä harjoitettava. Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on näet katsottu, että kun unionin yleinen tuomioistuin on määrittänyt asian tosiseikaston tai arvioinut sitä, unionin tuomioistuin on SEUT 256 artiklan nojalla toimivaltainen harjoittamaan ainoastaan tämän tosiseikaston oikeudelliseen luonnehdintaan ja sen pohjalta tehtyihin oikeudellisiin päätelmiin kohdistuvaa valvontaa. Lukuun ottamatta sitä tapausta, että unionin yleiselle tuomioistuimelle esitetty selvitys on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tosiseikaston arviointi ei siis ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin.²⁸

27 — Komissio viittaa niin unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön (tuomio Ranska v. komissio, C-241/94, EU:C:1996:353, 23 ja 24 kohta; tuomio Ecotrade, C-200/97, EU:C:1998:579, 40 kohta; tuomio Piaggio, C-295/97, EU:C:1999:313, 39 kohta; tuomio DM Transport, C-256/97, EU:C:1999:332, 27 kohta ja tuomio P, C-6/12, EU:C:2013:525, 27 kohta) kuin unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytäntöönkin (tuomio HAMSA v. komissio, T-152/99, EU:T:2002:188, 156 ja 157 kohta; tuomio Lenzing v. komissio, T-36/99, EU:T:2004:312, 129–132 kohta; tuomio Diputación Foral de Álava ym. v. komissio, T-127/99, T-129/99 ja T-148/99, EU:T:2002:59, 152 ja 154 kohta ja tuomio Diputación Foral de Álava ym. v. komissio, T-227/01–T-229/01, T-265/01, T-266/01 ja T-270/01, EU:T:2009:315, 168 kohta).

28 — Ks. tuomio neuvosto v. Alumina (C-393/13 P, EU:C:2014:2245, 16 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

74. Tässä tapauksessa on selvittävä, voidaanko määrittää, että kansallisille viranomaisille kaivosoikeuksien pidennys sopimuksen tekemisessä jätetyn harkintavallan arviointiin liittyy tosiseikkojen ottaminen huomioon vääristyneellä tavalla, oikeudellinen virhe tai tosiseikkojen oikeudellista luonnehdintaa koskeva virhe.

75. Mielestäni tähän on vastattava kieltävästi.

76. Ensinnäkin siltä osin kuin on kyse tosiseikkojen vääristyneellä tavalla huomioon ottamisen tutkimisesta, on riittävää todeta, että komissio ei ole vedonnut tällaiseen vääristyneellä tavalla huomioon ottamiseen. Olen joka tapauksessa sitä mieltä, että minkään seikan perusteella ei voida päätellä, että unionin yleinen tuomioistuin olisi esittänyt toteamuksia, jotka olisivat selvästi ristiriidassa kyseessä olevien Unkarin oikeuden säännösten kanssa, tai olisi antanut jollekin tällaiselle säännökselle merkityksen, jota sillä ei selvästikään ole muihin asiakirja-aineistosta ilmeneviin seikkoihin nähden.

77. Toiseksi on syytä tutkia, liittyykö unionin yleisen tuomioistuimen Unkarin viranomaisille jätettyä harkintavaltaa koskevaan analyysiin, joka esitetään valituksenalaisen tuomion 70–74 ja 79–81 kohdassa, jokin oikeudellinen virhe tai tosiseikkojen oikeudellista luonnehdintaa koskeva virhe.

78. En ole vakuuttunut, että asia olisi näin.

79. Ensinnäkin valituksenalaisen tuomion 70–74 kohdan osalta on tärkeää huomata, että näiden kohtien aiheena oli sen oikeudellisen kehyksen tarkastelu, jonka nojalla vuoden 2005 sopimus oli tehty. Tästä näkökulmasta, ja kun on kyse Unkarin viranomaisille vuoden 2005 sopimuksen tekemisessä jätetyn harkintavallan tutkimisesta, unionin yleinen tuomioistuin tyytyi päättämään kaivosoikeuksien pidennys sopimusten tekemistä koskevien parametrien ja edellytysten huolellisen tutkimuksen perusteella, että kaivoslain 26/A §:n 5 momentti, jonka nojalla kaivosyritys saa hakea kaivosoikeuksiansa pidennystä yhtä tai useampaa esiintymää varten, joilla se ei ole aloittanut tuotantoa viiden vuoden määräajassa luvan myöntämisestä, ei vaikuttanut valikoivalta.

80. Toisin kuin komissio on esittänyt, en ole vakuuttunut, että näihin arvioihin sisältyisi mitään tosiseikkojen oikeudellista luonnehdintaa koskevaa virhettä tai oikeudellista virhettä.

81. Tältä osin nyt käsiteltävä asia on selvästi erotettava asioista, jotka komissio mainitsi tueksi perusteluilleen, joissa kyseenalaistetaan Unkarin viranomaisille kaivosoikeuksien pidennys sopimusten tekemisessä myönnetyn harkintavallan arviointi.²⁹ Komission valituksessaan mainitsemat oikeuskäytännön ennakkotapaukset liittyvät kansallisen oikeuden säännöksiin, joilla myönnetään helpotuksia veroihin tai muihin maksuihin tai poikkeuksia yleisiin konkurssisäännöksiin.

82. Esimerkiksi tuomiossa Ranska v. komissio (EU:C:1996:353), jossa oli kyse komission päätöksestä, joka koski Kimberly Clark Sopalin -yhtiölle myönnettyä tukea, tuotiin esille, että Fonds national de l'emploi (valtion työllisyysrahasto, FNE) riidanalainen tuki sosiaalisten suunnitelmien toteuttamiselle saattoi asettaa tietyt yritykset muita edullisempaan asemaan, koska FNE:llä oli *harkintavalta* mukauttaa tukeaan eri seikkojen osalta. Kuten julkisasiamies Jacobs kyseisessä asiassa toi esiin, tietynasteinen harkinnanvaraisuus FNE:n tukijärjestelmän hallinnossa merkitsi, että FNE:n rahoitusosuudet eivät välttämättä olleet yritysten saatavilla yhdenvertaisesti.³⁰

29 — Komissio mainitsee tältä osin tuomion Ranska v. komissio (EU:C:1996:353, 23 ja 24 kohta); tuomion Ecotrade (EU:C:1998:579, 40 kohta); tuomion Piaggio (EU:C:1999:313, 39 kohta); tuomion DM Transport (EU:C:1999:332, 27 kohta) ja tuomion Diputación Foral de Álava ym. v. komissio (EU:T:2002:59, 152 kohta).

30 — Julkisasiamies Jacobsin ratkaisuehdotus asiassa Ranska v. komissio (C-241/94, EU:C:1996:195, 38 ja 57 kohta).

83. Samoin tuomiossa Ecotrade (EU:C:1998:579, 43 kohta) täsmennettiin, että pääasiassa kyseessä ollut yleisistä konkurssisäännöksistä poikkeava järjestelmä täytti erityisyydedellytyksen ja oli omiaan aiheuttamaan viranomaisten myöntämien erilaisten etujen kautta ”lisäkustannuksia julkiselle vallalle” verrattuna kustannuksiin, jotka olisivat aiheutuneet yleisen konkurssisääntelyn soveltamisesta.

84. Nyt käsiteltävässä asiassa asetelma on aivan toinen. Se, että oikeuksien pidennys sopimuksessa oli kyse vain yhdestä yrityksestä, ei välttämättä todista sopimusta valikoivaksi. Oikea vertailuparametri riidanalaisen toimenpiteen valikoivuuden osoittamiseksi oli sen varmistaminen, että kaivosoikeuksien pidennys sopimuksen tekemistä ja sen ehtojen vahvistamista koskeva menettely oli avoin samankaltaisessa tilanteessa oleville yrityksille.

85. Nähdäkseni on pakko yhtyä valituksenalaisen tuomion 72 kohdassa esitettyyn täsmennykseen, jonka mukaan ”[l]aajemmin on huomautettava, että tässä kyseessä oleva harkintamarginaali eroaa luonteeltaan tapauksista, joissa tällaisen harkintamarginaalin käyttäminen liittyy edun myöntämiseen taloudelliselle toimijalle. Käsiteltävässä asiassa Unkarin viranomaisten harkintamarginaalia käytetään taloudellisille toimijoille määrätyn ylimääräisen maksun määrittämiseen, yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta johtuvien vaatimusten huomioon ottamiseksi”.

86. Mielestäni on perustava ero siinä, tutkitaanko sellaisten yleisten vapautus- tai alennusjärjestelmien valikoivuutta, joilla määritelmällisesti annetaan automaattisesti etu, vai sellaisten kansallisen oikeuden valinnaisten säännösten valikoivuutta, joissa säädetään lisämaksuista. Siinä tapauksessa, että kansalliset viranomaiset määräävät tällaisia maksuja toimijoiden yhdenvertaisen kohtelun säilyttämiseksi, ei se, että kansallisilla viranomaisilla on tietty laissa määritelty harkintavalta – joka ei ole rajoittamaton, kuten komissio valituksessaan mainitsi –, riitä yksistään osoittamaan vastaavan järjestelmän valikoivuutta.

87. Mielestäni unionin yleinen tuomioistuin ei siis tehnyt oikeudellista virhettä todetessaan valituksenalaisen tuomion 74 kohdassa, että ”se seikka, että sopimuksen jokaista voimassaolovuotta varten vahvistetut maksukannat ovat neuvotteluiden tulos, ei riitä tekemään sopimuksesta valikoivaa” ja että ”asian laita olisi ollut toisin vain, jos Unkarin viranomaiset olisivat käyttäneet harkintamarginaaliaan – – suosiakseen kantajaa hyväksymällä alhaisen maksun ilman objektiivista syytä, kun otetaan huomioon maksujen korottamisen tarkoitus luvan pidentämisen yhteydessä, ja muiden sellaisten toimijoiden vahingoksi, jotka olivat pyrkineet pidentämään kaivosoikeuksiaan, tai, jos tällaisia toimijoita ei ole, kun on olemassa konkreettisia seikkoja, jotka osoittavat, että kantajaa on suosittu perusteettomasti”.

88. Mitä taas tulee valituksenalaisen tuomion 79–81 kohtaan, jotka sisältävät olennaisilta osiltaan joukon tosiseikkoja koskevia toteamuksia, jotka liittyvät maksukantojen vahvistamiseen kaivosoikeuksien pidennys sopimuksissa, niihin ei myöskään näytä sisältyvän oikeudellista virhettä tai riidanalaisen toimenpiteen valikoivuuden tutkimisessa merkityksellisten seikkojen oikeudellista luonnehdintaa koskevaa virhettä.

89. Olen siis sitä mieltä, että komission ainoassa valitusperusteessaan esittämien perustelujen ensimmäinen osa ei voi menestyä, ellei valituksenalaista tuomiota tarkastella vääristyneesti.

2. Toinen väite: valikoivuuden tutkiminen ja objektiivisten kriteerien huomioon ottaminen

a) Lyhyt katsaus komission perusteluihin

90. Toisessa väitteessään komissio katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt virheen päätellessään valituksenalaisen tuomion 76–78 kohdassa, että koska käytössä olevat kriteerit olivat objektiivisia, tämä sulki väistämättä pois valikoivuuden. Tämä toteamus on komission mukaan selvästi vastoin unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmeneviä

oppeja.³¹ Komission mukaan olisikin syytä mitätöidä nämä tuomion kohdat samoin kuin kyseisen tuomion 81 ja 83 kohdassa esitetty päätelmä, jonka mukaan kyseisten toimenpiteiden valikoivuutta ei voida pitää osoitettuna.

b) Arviointini

91. Nähdäkseni tämä perustelu tukeutuu virheelliseen tulkintaan tästä valituksenalaisen tuomion osasta, jossa on kyse ainoastaan kaivosyhtiöiden kanssa tehtyjen sopimusten pidennysmekanismista, sellaisena kuin se on kaivoslain 26/A §:n 5 momentin nojalla ja sellaisena kuin se on pantu täytäntöön MOL:n osalta vuonna 2005. Toisin kuin komission mainitsemissa oikeuskäytännön ennakkotapauksissa, nyt ei ollut pääasiassa kyse sen tutkimisesta, oliko valtiontukijärjestelmien *edunsaajat* valittu objektiivisin kriteerein vai ei.

92. Tältä osin unionin yleinen tuomioistuin muistutti aivan ensiksi valituksenalaisen tuomion 76 kohdassa, että kaivoslaki oli muotoiltu yleisin ilmaisin siltä osin, mihin kaivosyrityksiin pidennystä voitaisiin soveltaa.

93. Seuraavaksi unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 77 kohdassa, että se, että MOL oli käytännössä ainoa yritys, joka oli tehnyt pidennyssopimuksen hiilivetyjen alalla, ei välttämättä ollut määräävä seikka. Koska tällaisen sopimuksen tekemisen kriteerit olivat objektiiviset ja niitä sovellettiin kaikkiin mahdollisesti kiinnostuneisiin toimijoihin, se, että muita tämäntyyppisiä sopimuksia ei ollut tehty, ei välttämättä osoittaisi toimenpidettä valikoivaksi vaan voisi johtua yritysten omista päätöksistä olla hakematta pidennyksiä.

94. Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin toi valituksenalaisen tuomion 78 kohdassa esille, että sopimuksen keston ajaksi vahvistetut korotetut kaivosmaksut ovat yksinkertaisesti tulosta kaivoslain säännösten soveltamisesta.

95. Kaikki nämä näkökohdat sisältyvät unionin yleisen tuomioistuimen tekemään tutkimukseen siitä, täyttikö kaivosmaksun maksukannan vahvistaminen objektiiviset kriteerit, joita sovelletaan kaikkiin mahdollisesti kiinnostuneisiin toimijoihin, vai ei.

96. Nämä näkökohdat eivät ole lainkaan ristiriidassa komission mainitseman oikeuskäytännön kanssa, jonka mukaan tietyn tukijärjestelmän valikoivuutta ei voida sulkea pois pelkästään sillä perusteella, että *edunsaajat* määritetään objektiivisin kriteerein.

97. Esimerkiksi tuomiossa Espanja v. komissio (EU:C:2003:92) otettiin kantaa tukijärjestelmään, jossa oli olennaisesti kyse edullisin ehdoin myönnettävien lainojen järjestelmästä, jota Espanjan viranomaiset sovelsivat hyötyajoneuvohankintojen edistämiseksi, ja tyydyttiin hylkäämään tehottomana Espanjan kuningaskunnan tuolloin esittämä väite, jonka mukaan ”sopimuksessa [säädettiin] horisontaalisesti sovellettavista objektiivisista perusteista”. Tuomiossa täsmennettiin, että tällainen väite on omiaan ainoastaan osoittamaan, että riidanalaiset tuet ovat osa tukijärjestelmää eivätkä yksittäisiä tukia.³²

98. Tuomiossa GEMO (EU:C:2003:622), jossa oli kyse järjestelmästä, jolla taattiin vastikkeetta eläinruhojen ja teurasjätteiden keräily ja hävitys, täsmennettiin niin ikään, että vaikka kansallisessa laissa määritettiin mainitun järjestelmän *edunsaajat* objektiivisten ja näennäisesti yleisten kriteerien mukaisesti, sen vaikutuksista hyötyivät pääasiallisesti karjankasvattajat ja teurastamot.³³

31 — Ks. etenkin tuomio Espanja v. komissio (C-409/00, EU:C:2002:92, 49 kohta); tuomio GEMO (C-126/01, EU:C:2003:622, 35 ja 39 kohta) ja tuomio Italia v. komissio (T-424/05, EU:T:2009:49, 126 kohta).

32 — Ks. mainitun tuomion 49 kohta. Ks. myös julkisasiamies Alberin ratkaisuehdotus kyseisessä asiassa (C-409/00, EU:C:2002:475, 57 ja 58 kohta).

33 — Ks. kyseisen tuomion 35–39 kohta. Ks. myös julkisasiamies Jacobsin ratkaisuehdotus kyseisessä asiassa (C-126/01, EU:C:2002:273, 79–83 kohta).

99. Samankaltaisia näkökohtia esitettiin tuomiossa Italia v. komissio (EU:T:2009:49), jossa oli kyse järjestelmästä, jossa alennettiin markkina-arvoltaan pieniin ja keskisuuriin yrityksiin sijoittavien sijoitusvälineiden saamien tulojen veroastetta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi näet, että ”pelkästään se, että kaikki vahvistetut edellytykset täyttävät sijoitusvälineet voivat hyötyä toimenpiteestä eli että sen soveltamisala määritetään objektiivisin perustein, ei sellaisenaan osoita toimenpiteen yleistä sovellettavuutta eikä estä sitä olemasta valikoiva”.³⁴

100. Nyt käsiteltävässä tapauksessa unionin yleinen tuomioistuin ei mitenkään ohittanut tästä oikeuskäytännöstä ilmeneviä oppeja. Siitä huolimatta, että MOL oli ainoa yritys, joka haki kaivosoikeuksiensa pidennystä, kaivoslain 26/A §:ssä ei yksilöidä tiettyä kaivostoiminnan harjoittajien luokkaa erotukseksi jostakin muusta luokasta.

101. Näin ollen ehdotan, että komission toinen väite hylätään.

3. Kolmas väite: valikoivuuden tutkiminen ja sen seikan oletettu huomioon ottaminen, että valtion viranomaisten tarkoituksena oli antaa etu

a) Lyhyt katsaus komission perusteluihin

102. Kolmannessa väitteessään komissio moittii unionin yleistä tuomioistuinta pääosin siitä, että se erityisesti valituksenalaisen tuomion 67 ja 82 kohdassa satoi riidanalaisen toimenpiteen valikoivuuden arvioinnin jäsenvaltion *tarkoitukseen* suojata vuoden 2005 sopimuksen tekoaikaan yhtä tai useampaa toimijaa uuden maksujärjestelmän soveltamiselta – tässä tapauksessa järjestelmän, joka otettiin käyttöön kaivoslain vuonna 2008 tehdyn muutoksen yhteydessä.

103. Komission mielestä unionin yleinen tuomioistuin jätti huomiotta valtioneuvoston sovellettavien sääntöjen perustavan näkökohdan eli vaatimuksen, jonka mukaan SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtioneuvosto on määriteltävä riidanalaisen toimenpiteen vaikutusten perusteella.³⁵ Tämä valituksenalaisen tuomion kohta ja sen 83 kohdassa esitetty päätelmä, jonka mukaan riidanalaisen toimenpiteen valikoivuutta ei olisi osoitettu, olisi näin ollen syytä kumota.

b) Arviointini

104. Tämä komission perustelujen kolmas osa ei ole sen vakuuttavampi kuin muutkaan.

105. On totta, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 107 artiklan 1 kohdassa ei erotella valtioiden toimenpiteitä niiden syiden tai tavoitteiden perusteella vaan niiden vaikutusten perusteella. Tämä merkitsee erityisesti, että kansallisen toimenpiteen valikoivuus on arvioitava sen vaikutusten perusteella eikä sen perusteella, että kyseinen jäsenvaltio todistetusti tai oletetusti pyrkii suojaamaan yhtä tai useampaa taloudellista toimijaa.³⁶

34 — Ks. mainitun tuomion 126 kohta.

35 — Komissio mainitsee erityisesti tuomion Belgia v. komissio (C-56/93, EU:C:1996:64, 79 kohta) ja tuomion Belgia v. komissio (C-75/97, EU:C:1999:311, 25 kohta).

36 — Ks. erityisesti tuomio Belgia v. komissio (EU:C:1996:64, 79 kohta); tuomio British Aggregates v. komissio (C-487/06 P, EU:C:2008:757, 89 kohta); tuomio komissio v. Alankomaat (C-279/08 P, EU:C:2011:551, 51 kohta) ja tuomio komissio ja Espanja v. Government of Gibraltar ja Yhdistynyt kuningaskunta (C-106/09 P ja C-107/09 P, EU:C:2011:732, 91 ja 92 kohta).

106. Minusta ei kuitenkaan näytä siltä, että unionin yleinen tuomioistuin olisi loukannut tätä periaatetta viitatessaan valituksenalaisen tuomion 67 kohdassa kysymykseen siitä, toimiiko ”valtio – – siten, että se suojaa yhtä tai useaa markkinoilla jo olevaa toimijaa tekemällä niiden kanssa sopimuksen, jolla niille myönnetään maksukannat, jotka on taattu sopimuksen koko keston ajaksi, ja [aikooko] valtio kyseisellä hetkellä – – käyttää myöhemmin sääntelyvaltaansa korottaakseen maksukantaa siten, että markkinoilla olevat muut toimijat joutuvat epäedulliseen asemaan, olipa kyseessä sopimuksen tekemisen ajankohtana markkinoilla jo olevat toimijat tai uudet toimijat”.

107. Tässä kohdassa, ja kuten nimenomaisesta viittauksesta tuomioon Bouygues ja Bouygues Télécom v. komissio ym. ja komissio v. Ranska ym.³⁷ käy ilmi, unionin yleisen tuomioistuimen tarkoituksena oli ottaa esille ylimääräisenä kysymyksenä³⁸ ja erillään riidanalaisen toimenpiteen valikoivuuden varsinaisesta tutkimisesta kysymys vuoden 2005 sopimuksen ja vuoden 2008 lainmuutoksen välisistä mahdollisista yhteyksistä.

108. Samoin valituksenalaisen tuomion 82 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin, nähdäkseni edelleen tarkoituksenaan varmistaa, että vuoden 2005 sopimusta ja vuonna 2008 tehtyä kaivoslain muutosta ei voitu mitenkään pitää yhtenä ja samana toimenpiteenä näiden kahden toimenpiteen välisten ajallisten ja niiden tarkoitukseen liittyvien yhteyksien puuttumisen vuoksi, toi esille ensinnäkin, että vuonna 2008 voimaan tullut kaivosmaksujen korotus tapahtui maailmanmarkkinahintojen nousun yhteydessä, ja toiseksi, että komissio ei ollut esittänyt, että vuoden 2005 sopimus olisi tehty odottaessa kaivosmaksujen korotusta.

109. Vaikka onkin valitettavaa, kuten edellä toin esille (ks. tämän ratkaisuehdotuksen 58 ja 61 kohta), että unionin yleinen tuomioistuin ei selvemmin erotellut toisistaan riidanalaisen toimenpiteen täsmällisen määrittelyn tarkastelua (joka esitettiin valituksenalaisen tuomion 67 ja 82 kohdassa) ja tämän määritellyn toimenpiteen valikoivuuden arviointia, on mielestäni virheellistä väittää, että unionin yleinen tuomioistuin sitoi riidanalaisen toimenpiteen valikoivuuden sen todistamiseen, että jäsenvaltion tarkoituksena oli suojata yhtä tai useampaa toimijaa.

110. Olen siis sitä mieltä, että komission kolmas väite on niin ikään syytä hylätä.

4. Neljäs väite: valikoivuuden tutkiminen ja vuoden 2005 sopimuksen ”ulkopuolisten seikkojen” huomioon ottaminen

a) Lyhyt katsaus komission perusteluihin

111. Komission mielestä unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt virheen katsoessaan valituksenalaisen tuomion 64 ja 65 kohdassa, että valikoivan edun olemassaoloa ei voitu päätellä pelkästään siitä seikasta, että toimija olisi edullisessa asemassa muihin toimijoihin nähden, koska tässä tapauksessa kyseinen jäsenvaltio tyytyi käyttämään perustellusti sääntelyvaltaansa markkinakehityksen johdosta. Pääasiassa komissio väittää, että viitatessaan vuoden 2005 sopimuksen ulkopuolisten seikkojen myöhempään muuttumiseen unionin yleinen tuomioistuin poikkesi oikeuskäytännöstä, jonka mukaan SEUT 107 artiklan 1 kohdan soveltamisen kannalta on yhdentekevää, parantuuko vai huonontuuko toimenpiteen oletetun edunsaajan tilanne ajan myötä.³⁹ Merkityksellistä on komission mukaan se, että MOL oli 8.1.2008 jälkeen ainoa etuoikeutettu yritys hiilivetyesiintymiin sovellettavan kaivosmaksun tason osalta.

37 — EU:C:2013:175, 103 ja 104 kohta.

38 — Ks. ”lisäksi”-ilmaisun käyttö valituksenalaisen tuomion 67 kohdan alussa.

39 — Tuomio Kreikka v. komissio (57/86, EU:C:1988:284, 10 kohta) ja tuomio Adria-Wien Pipeline ja Wieterdorfer & Peggauer Zementwerke (C-143/99, EU:C:2001:598, 41 kohta).

112. Komissio korostaa, että joka tapauksessa unionin yleisen tuomioistuimen hyväksymät näkökohdat eivät voi olla merkityksellisiä, koska nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä oleva kehitys muodostuu lainmuutoksesta, josta valtio saattoi mielensä mukaan päättää. Tässä lähestymistavassa, jossa jäsenvaltiot voisivat vedota soveltamiensa tukimenetelmien tai -tekniikoiden perusteella siihen, että tuki ei ole valikoiva, ohitettaisiin aihetta koskevasta oikeuskäytännöstä ilmenevät opit.⁴⁰

b) Arviointini

113. Valituksenalaisen tuomion 64 ja 65 kohdan tarkka luenta johtaa tämänkin komission esittämän väitteen hylkäämiseen.

114. Vaikka voidaankin valittaa tiettyä sekavuutta unionin yleisen tuomioistuimen päättelyssä, jossa sekoitetaan keskenään alustavat näkökohdat ja vuoden 2005 sopimuksen valikoivuuden aineellinen tutkiminen, näyttää siltä, että nämä kaksi kohtaa eivät tiukasti ottaen liity vuoden 2005 sopimuksen valikoivuuden tutkimiseen vaan niissä pyritään käsittelemään erillistä kysymystä vuoden 2005 sopimuksen ja myöhempien lainmuutosten välisistä yhteyksistä, kuten esitetyn päättelyn jatkaminen valituksenalaisen tuomion 66 ja 67 kohdassa osoittaa. Nähdäkseni juuri viimeksi mainitun kysymyksen vuoksi unionin yleinen tuomioistuin katsoi aiheelliseksi ilmoittaa valituksenalaisen tuomion 64 kohdassa, että ”kun valtio tekee taloudellisen toimijan kanssa sopimuksen, joka ei merkitse SEUT 107 artiklassa tarkoitettua valtiontukea, se seikka, että tämän sopimuksen ulkopuoliset seikat myöhemmin muuttuvat siten, että kyseessä oleva toimija on edullisemmassa asemassa kuin muut toimijat, jotka eivät ole tehneet samankaltaista sopimusta, ei voi riittää siihen, että sopimuksen ja sen ulkopuolisten seikkojen myöhemmän muuttumisen yhdessä voitaisiin katsoa merkitsevän valtiontukea”.

115. Komissio ohittaa väitteessään, jonka mukaan ”merkityksellistä on se, että 8.1.2008 jälkeen MOL oli ainoa etuoikeutettu yritys”, sen, että tutkittavana oli ainoastaan kysymys siitä, oliko vuoden 2005 sopimus valikoiva, eikä vuoden 2008 lainmuutoksesta johtuvaa riidanalaisen toimenpiteen mahdollista valikoivuutta otettu huomioon. Toisin sanoen, ja edellä esitetyn jatkoksi, minusta näyttää siltä, että komissio erehtyy yhdistäessään tässä tapauksessa toteutetun valikoivuuden tutkimisen sen edun olemassaoloon, joka oletetusti aiheutui vuoden 2008 lainmuutoksesta.

116. Mielestäni unionin yleinen tuomioistuin ei tehnyt oikeudellista virhettä mainitessaan, että kun on osoitettu, että toimenpide, tässä tapauksessa Unkarin viranomaisten ja MOL:n välinen sopimus kaivosmaksuista, ei ollut valikoiva, sitä ei ole enää kyseenalaistettava sillä perusteella, että markkinakehitys oli omiaan tekemään MOL:n tilanteen edullisemmaksi kuin niiden toimijoiden, jotka olivat jättäneet tällaisen sopimuksen tekemättä.

117. Kaiken edellä esitetyn perusteella katson, että tämä viimeinen väite ja näin ollen koko valitus on hylättävä.

V Ratkaisuehdotus

118. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin ratkaisee asian seuraavasti:

- 1) Valitus hylätään.
- 2) Komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

40 — Ks. tuomio *British Aggregates v. komissio* (EU:C:2008:757, 89 kohta); tuomio *komissio v. Alankomaat* (EU:C:2011:551, 51 kohta) ja tuomio *komissio ja Espanja v. Government of Gibraltar ja Yhdistynyt kuningaskunta* (EU:C:2011:732, 91 ja 92 kohta).